

مرکز مطالعات و نوآوری بانک انصار

تحلیل فعالیت‌های بانکداری بر مبنای ریسک عملیاتی

گردآوری و تدوین:

مرکز مطالعات و نوآوری بانک انصار

سری کتاب‌های سازمانی/کتابخانه‌ای

سری کتاب‌های سازمانی - کاربردی، بر اساس سیاست تحول علمی و تعالی سازمانی دانشگاه جامع امام حسین (ع) چاپ و منتشر می‌شود که پاسخگویی و مسئولیت محتوای علمی کتاب به عهده رده مربوطه می‌باشد.

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

مؤسسه چاپ و انتشارات

بهار ۱۳۹۸

عنوان و پدیدآور	تحلیل فعالیت‌های بانکداری بر مبنای ریسک عملیاتی/ گردآوری و تدوین: مرکز مطالعات و نوآوری بانک انصار
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه جامع امام حسین(ع) - مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	بیست و دو، ۱۳۰ ص: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (بخشی رنگی).
فهرست	دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات، ۷۸۷، سری علوم بانکداری - ۳۰
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۴۵۲-۸۱۴-۹
وضعیت فهرست نویسی	یادداشت
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	بانک بانکداری -- مدیریت ریسک
موضوع	Banks and Banking -- Risk management
موضوع	ریسک عملیاتی
موضوع	Operational risk
شناسه افزوده	دانشگاه جامع امام حسین(ع) - مؤسسه چاپ و انتشارات
شناسه افزوده	بانک انصار، مرکز مطالعات و نوآوری
رده‌بندی کنگره	HG۱۶۱۵
رده‌بندی دیویی	۳۳۲/۰۶۸۱
شماره کتابشناسی ملی	۵۶۹۴۵۷۸

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و اقتباس برای دانشگاه جامع امام حسین(ع) محفوظ است.

- عنوان: تحلیل فعالیت‌های بانکداری بر مبنای ریسک عملیاتی
- گردآوری و تدوین: مرکز مطالعات و نوآوری بانک انصار
- صفحه‌آرایی: سعید محمودی
- ناظر فنی چاپ: سید محمدباقر موسوی
- نوبت چاپ: اول (خردادماه ۱۳۹۸)
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ سپاه
- شمارگان: ۲۰۰ نسخه
- قیمت: ۲۰۰/۰۰۰ ریال
- نشانی: تهران، بزرگراه شهید بابایی، بعد از پل لشکرک، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، معاونت پژوهش و فناوری، مؤسسه چاپ و انتشارات، تلفن: ۷۴۱۸۸۲۶۰
- مرکز پخش: تهران، میدان فردوسی، فروشگاه و نمایشگاه مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین(ع)، ترنجستان امام حسین(ع) تلفن: ۸۸۸۳۹۲۹۷

بسم الله الرحمن الرحيم

«يرفع الله الذين امنوا منكم والذين اونوا العلم درجات»

خداوند مقام اهل ایمان و دانشمندان عالم را (در دو جهان) رفیع می گرداند.

(سوره مبارکه مجادله - آیه ۱۱)

ارزش و جایگاه علم و دانش آموزی در اسلام تا آن پایه است که خداوند کریم در قرآن مجید، ابلاغ رسالت رسول خود را برای نبوت شریعت، به اقرار آغاز نمود.

هدایت بشر، تکامل، سعادت و تقرب به ذات اقدس الهی در گرو کسب معرفت و تحصیل علم و دانش است، علمی که به تعبیر استاد شهید مطهری، زیبایی عقل است و انسان خداجوی، معبود خود را در آن می یابد.

یکی از مسئولیت های مهم هر دانشگاه در نشر تعلیم و تربیت، نشر کتب و آثار علمی است. معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه جامع امام حسین (ع) نیز به منظور مشارکت فعال در بالندگی و رشد فرهنگی و علمی جامعه، دست یابی به مرجعیت علمی در حوزه های آموزشی و ابفای رسالت خطیر خود در تولید دانش و انتشار یافته های علمی، افتخار و تلاش دارد تا حید و گستر لازم را جهت تشویق پژوهشگران و اساتید محترم در عرصه تولید علم، فراهم و تسهیل نماید.

امید است در سایه الطاف بیکران الهی و با گسترش فعالیت های انتشاراتی مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (ع)، این رسالت خطیر تحقق یابد.

در پایان بر روح تابناک امام راحل (ره) و شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی و صلوات مقدس درود می فرسیم و با آرزوی توفیقات هر چه بیشتر مقام معظم رهبری و خدمتگزاران اسلام و کشور، از اساتید، فرهیختگان و اهل نقد و نظر تقاضا داریم با ارائه نظرات و پیشنهادات خود ما را یاری فرمایند.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

معاونت پژوهش و فناوری

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیشگفتار.....(نه)

مقدمه: ریسک عملیاتی، بخشی از فعالیت ۲۱

فصل اول: شناخت ریسک عملیاتی..... ۱

□ تعریف ریسک و مدیریت ریسک..... ۳

□ اهمیت مدیریت ریسک..... ۵

□ طبقه‌بندی انواع ریسک‌ها..... ۸

• طبقه‌بندی ریسک را بر مبنای مولفه‌ها..... ۸

• طبقه‌بندی ریسک در صنعت بانکداری..... ۱۰

• برترین ریسک‌های سازمان‌ها..... ۱۰

□ مدل‌ها و چارچوب‌های فرایند مدیریت ریسک..... ۱۳

• رابطه بین قواعد، چارچوب و فرایند مدیریت ریسک..... ۳۱۰ ۱۳

• چارچوب مدیریت ریسک سازمانی کوزو..... ۱۴

• رابطه اهداف و مؤلفه‌ها..... ۱۶

□ ریسک عملیاتی..... ۱۶

□ انواع ریسک در سیستم بانکداری (از دیدگاه کمیته بازل):..... ۲۰

فصل دوم: مدیریت ریسک عملیاتی..... ۲۳

□ برنامه‌های مدیریت ریسک عملیاتی..... ۲۵

□ پایش ریسک عملیاتی:..... ۲۶

□ کنترل ریسک عملیاتی:..... ۲۸

□ کاهش ریسک عملیاتی:..... ۲۹

فصل سوم: روش شناسایی و ارزیابی و مدیریت ریسک عملیاتی..... ۳۱

- روش‌های شناسایی و ارزیابی ریسک عملیاتی..... ۳۳
- ⊙ روش مصاحبه ساختارنیافته..... ۳۴
- ⊙ روش تحلیل تم..... ۳۴
- ⊙ روش ماتریس ریسک..... ۳۵
- ⊙ روش تحلیل حالات بالقوه عدم موفقیت (FMEA)..... ۳۸
- اجرای FMEA..... ۳۹

فصل چهارم: ریسک عملیاتی در فرآیند بانکداری اسلامی..... ۴۳

- بانکداری اسلامی: ریسک عملیاتی..... ۴۵

فصل پنجم: نگاه کلی به ریسک‌های عملیات بانکی و عقود اسلامی..... ۴۹

- ریسک اختلاس..... ۵۱
- ریسک سلامت محیط کار و مسائل اداری..... ۵۲
- ریسک خدمات مناسب..... ۵۲
- ریسک آسیب به دارایی‌های فیزیکی..... ۵۳
- ریسک فناوری..... ۵۴
- ریسک امانت..... ۵۵
- ریسک نیروی انسانی..... ۵۶
- ریسک تغییر در قوانین..... ۵۸
- ریسک استراتژی و راهبردی..... ۵۸
- ریسک شفافیت..... ۶۰
- ریسک پرداخت مصلحتی (ریسک تجاری جایگزین)..... ۶۰
- ریسک شریعت و انطباق با قوانین..... ۶۱
- ریسک عملیاتی خاص قراردادهای اسلامی..... ۶۳

□ کمبود نیروهای متخصص در انتخاب پروژه سرمایه‌گذاری ۶۸

فصل ششم: ریسک‌های عملیاتی زیرساخت‌های منابع انسانی ۶۹

□ ریسک‌های عملیاتی در حوزه منابع انسانی ۷۱

○ ریسک امور و خدمات رفاهی ۷۲

○ ریسک تأمین منابع انسانی ۷۳

○ ریسک تشکیلات، سازمان و بهبود روش‌ها ۷۳

○ ریسک جریان خدمات ۷۴

○ ریسک مدیریت عملکرد ۷۵

○ ریسک نیروی انسانی ۷۵

○ محیط کار ۷۶

فصل هفتم: ریسک‌های عملیاتی پرداخت تسهیلات بانکی و عقود اسلامی ۷۷

□ ریسک‌های عملیاتی تسهیلات بانکی و عقود اسلامی ۷۹

فصل هشتم: ریسک‌های عملیاتی بانکداری الکترونیک ۸۹

□ بانکداری الکترونیک ۹۱

○ ریسکی امنیت ۹۵

○ ریسکی انتشار نوآوری ۹۶

○ ریسک مالی و عملکردی ۹۷

○ ریسک پذیرش فناوری ۹۸

○ ریسک عوامل بیرونی ۹۹

○ ریسک عوامل درون‌سازمانی ۱۰۰

○ ریسک نظارت مدیریت ارشد و نهادهای نظارتی ۱۰۱

فصل نهم: ریسک‌های عملیاتی ضمانت‌نامه‌ها و اعتبارات اسنادی ۱۰۳

□ ضمانت‌نامه‌ها و اعتبارات اسنادی ۱۰۵

□ مغایرت‌های معمولی اسناد ۱۰۵